

Kannanotto: Oppivelvollisuuden pidentäminen toiselle asteelle

Tavoitteena kannustaa nuoret opiskelemaan toisen asteen tutkinto

Matemaattisten Aineiden Opettajien Liitto MAOL ry on huolissaan [niistä 3 %:sta nuorista, jotka peruskoulun jälkeen eivät jatka mihinkään koulutukseen](#). Lisäksi huolta herättää se, että [runsas kolmannes työn ja opiskelun ulkopuolella olevista 18--24-vuotiaista on pelkän perusopetuksen varassa](#). Yhtenä ratkaisuna näiden nuorten syrjäytymisen estämiseen on uudessa hallitusohjelmassa ehdotettu oppivelvollisuusiän pidentämistä ulottumaan toiselle asteelle.

Ongelmat on ratkaistava jo peruskoulun aikana - velvoittaminen toiselle asteelle ei auta

Tavoite ohjata jokainen nuori mielekkäälle koulutuspolulle on tärkeä. On kuitenkin tarkasti pohdittava, onko oppivelvollisuusiän pidentäminen toimiva keino tämän tavoitteen saavuttamiseksi. Saataisiinko samoilla kustannuksilla parempia tuloksia, jos koulupudokasvaarassa oleville nuorille annettaisiin kolmiportaisen tuen mukaista vahvaa tukea jo perusopetuksen aikana?

Jos nuorella on vaikeuksia hakeutua mihinkään koulutukseen perusopetuksen jälkeen, on se yleensä merkki vakavista haasteista nuoren elämässä: nuori ei ole koulukuntoinen. Tällaisessa tilanteessa oleva nuori ei hyödy siitä, että hänet pakotetaan toisen asteen koulutukseen. Nuoren näkökulmasta katsottuna ratkaisu on ongelman lakaisemista maton alle.

Toisen asteen koulutuksen uudistukset eivät ole vielä valmiita - tarvitaan työrauhaa

Lukioiden ja ammattikoulujen näkökulmasta katsottuna viime ja tulevien vuosien suurien uudistusten läpivienti on vienyt ja tulee viemään opettajien ja opiskelijoiden voimia. Pelkäämme, että nykyisellään 97 %:a opiskelijoista palveleva uudistustyö heitetään hukkaan, jos oppivelvollisuusiän pidentäminen aiheuttaa koulujen toimintaan isoja muutoksia heti, kun edellisistä uudistuksista on tuskin selvitty.

Oppivelvollisuuden pidentäminen edellyttää kokonaisvaltaista selvitystä

Riittävätkö koulutuksen järjestäjien rahat siihen, että kaikille uusille lukiolaisille ostetaan tietokoneet ja ammattikoululaisille alan työvälineet? Saako opettaja edelleen valita pedagogisesti parhaaksi katsomansa oppimateriaalin vai valitseeko koulutuksen järjestäjä halvimman? Miten sovitetaan yhteen lastensuojelullinen tavoite pitää oppivelvolliset nuoret koulupäivän ajan opettajien valvonnan alaisina ja toisaalta ammattikoulun osaamisperustaisuus ja yksilölliset suoritustavat? Täytyykö koulun järjestää välituntivalvontaa ja kieltää koulualueelta poistuminen koulupäivän aikana? Miten ei-koulukuntoisten nuorten toiminta oppitunneilla vaikuttaa muiden opiskelumotivaatioon ja opettajan antamaan ohjaukseen?

Panostetaan opetukseen, ohjaukseen ja kolmiportaiseen tukeen

Hyvä tarkoitus ei oikeuta huonoja keinoja. Nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen on niin arvokas tavoite, että sen toteutuminen täytyy varmistaa käyttämällä sellaisia keinoja, jotka toimivat. Toimet tulee aloittaa silloin, kun oppimisvaikeudet havaitaan ensimmäisen kerran. Kolmiportaisen tuen mukaan lapselle ja nuorelle tarjotaan hänen tarvitsemaansa tukea koko hänen koulupolkunsa ajan. Tämä ei ole toiminut, koska kouluissa on aivan liian vähän aikuisia auttamaan lapsia ja nuoria erilaisissa oppimisen haasteissa.

Tarvitaan laskelmat kustannuksista ja vaikuttavuudesta

MAOL vaatiikin, että oppivelvollisuusiän pidentämistä valmistellessa vertaillaan laskelmia eri vaihtoehtojen kustannuksista ja hyödyistä: Kuinka paljon maksaa oppimateriaalin, tietokoneiden ja lisenssien, koulumatkojen, lukion tutkintomaksujen sekä ammattikoulun työvälineiden tarjoaminen jokaiselle yli 50 000 uudelle opiskelijalle joka vuosi? Saataisiinko samalla hinnalla parempi vaikuttavuus, jos vahvistettaisiin kolmiportaista tukea ja panostettaisiin koulukiusaamisen estämiseen peruskoulun aikana, ja tarjottaisiin maksuttomat oppimateriaalit niille toisella asteen oppilaitoksissa opiskeleville nuorille, jotka niitä tarvitsevat?

Kohdennetaan tuki niille, jotka sitä tarvitsevat

MAOL kannattaa täsmätukea niille opiskelijoille, joiden opiskelua elämänhallinnan tai taloudellisen tilanteen haasteet hankaloittavat. Maksuton toinen aste oppimateriaali- ja koulumatkatuen muodossa kannattaa aloittaa niistä opiskelijoista, joille oppimateriaalien hinta voi olla ratkaiseva tekijä opintojen jatkamisessa.